

Wrocław, 29 kwietnia 2022 r.

dr hab. Katarzyna Zamorska, prof. UWr
Zakład Polityki Społecznej i Ekonomicznej
Instytut Politologii
Uniwersytet Wrocławski

RECENZJA

**dorobku naukowego, dydaktycznego i organizacyjnego
p. doktor Magdaleny Jelonek, w tym monografii naukowej *Z uczelni na rynek
pracy. Indywidualne decyzje, mechanizmy społeczne a polityki publiczne***

Podstawą sporządzenia recenzji jest złożony 15 lipca 2021 roku przez p. Dr Magdalenę Jelonek Wniosek do Rady Doskonałości Naukowej o przeprowadzenie postępowania w sprawie nadania stopnia doktora habilitowanego w dyscyplinie nauki i polityce i administracji.

Jako miejsce postępowania wskazany został Uniwersytet Ekonomiczny w Krakowie (Rada Dyscypliny Nauki o Polityce i Administracji).

Dr Magdalena Jelonek za swoje osiągnięcie naukowe uznała monografię *Z uczelni na rynek pracy. Indywidualne decyzje, mechanizmy społeczne a polityki publiczne* (Wydawnictwo Naukowe Scholar, Warszawa 2020, ss. 255)

I. PRZEDMIOT I KRYTERIA OCENY

Recenzja została sporządzona w związku z postępowaniem o nadanie stopnia naukowego doktora habilitowanego w dziedzinie nauk społecznych w dyscyplinie nauki o polityce i administracji.

Podstawą jej przygotowania były następujące obowiązujące przepisy prawa na dzień wszczęcia ocenianego postępowania habilitacyjnego:

1. art. 16 ust. 1 i ust. 2 oraz art. 18a ustawy z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (DzU nr 65, poz. 595, ze zm.),
2. art. 219 ust. 1 – 3 ustawy z 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (DzU z 2018, poz. 1668)

Pod uwagę wzięte zostały zatem aktualne kryteria oceny: do postępowania habilitacyjnego może zostać dopuszczona osoba, która posiada stopień doktora oraz osiągnięcia naukowe lub artystyczne, uzyskane po otrzymaniu stopnia doktora, stanowiące znaczny wkład autora w rozwój określonej dyscypliny naukowej lub artystycznej oraz wykazuje się istotną aktywnością naukową lub artystyczną.

Kryteria te znajdują również odzwierciedlenie w przesłanym wraz z dokumentami załączniku do Uchwały Senatu Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie nr 54/2019 z 23.09.2019 roku.

Recenzja została wykonana na podstawie pisma Rady Dyscypliny Nauki o Polityce i Administracji Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie z 3 grudnia 2021 roku, informującym o powierzeniu mi funkcji recenzenta.

W recenzji została zawarta ocena:

1. monografii autorskiej *Z uczelni na rynek pracy. Indywidualne decyzje, mechanizmy społeczne a polityki publiczne* (Wydawnictwo Naukowe Scholar, Warszawa 2020, ss. 255), określonej jako osiągnięcie naukowe i stanowiącej podstawę ubiegania się o nadanie stopnia doktora habilitowanego,
2. aktywności naukowo-badawczej,
3. dorobku dydaktycznego, organizacyjnego, popularyzatorskiego oraz współpracy z otoczeniem i współpracy międzynarodowej.

Całościowa ocena dorobku naukowego Dr Magdaleny Jelonek została dokonana na podstawie dokumentów załączonych do wniosku o wszczęcie postępowania habilitacyjnego:

1. publikacji wchodzącej w skład osiągnięcia naukowego, czyli wymienionej wcześniej monografii
2. autoreferatu (dwie wersje językowe: polska i angielska),
3. wykazu osiągnięć naukowych lub artystycznych stanowiących znaczny wkład w rozwój dyscypliny nauki i polityce i administracji.

Wymienione w punktach 1-3. załączniki zostały przekazane również w wersji elektronicznej¹. Do przesłanej dokumentacji nie zostały dołączone ani w postaci wydruku, ani skanu osiągnięcia naukowe, stanowiące znaczny wkład w rozwój dyscypliny nauki i polityce i administracji. Habilitantka wymieniła je jedynie w *Wykazie osiągnięć naukowych albo artystycznych, stanowiących znaczny wkład w rozwój dyscypliny nauki i polityce i administracji* (II, 1-2, 4). Z kolei w Autoreferacie (4.1) zostały przedstawione na bardzo ogólnym poziomie.

II. NAJWAŻNIEJSZE FAKTY Z ŻYCIORYSU ZAWODOWEGO KANDYDATKI

1. Wykształcenie Habilitantki

Dr Magdalena Jelonek przeszła ścieżkę kształcenia uniwersyteckiego począwszy od studiów na kierunku pedagogika poprzez studia na kierunku socjologia aż do uzyskania stopnia doktora nauk humanistycznych w zakresie socjologii

2. Uzyskanie tytułu zawodowego i stopnia naukowego

- Dr Magdalena Jelonek uzyskała stopień doktora nauk humanistycznych w zakresie socjologii w 2010 roku na podstawie rozprawy *Spoleczna produktywność szkół wyższych. Nowa koncepcja produktywności nauczania*.
- Absolwentka socjologii na Uniwersytecie Jagiellońskim – 2005 rok (tytuł magistra)
- Absolwentka pedagogiki na Uniwersytecie Pedagogicznym (prawdopodobnie w Krakowie) – 2003 rok (tytuł magistra)

3. Doświadczenie zawodowe

Jak wynika z informacji zawartej w Autoreferacie (s. 3), doświadczenie zawodowe Habilitantki sprowadza się do zawodu nauczyciela akademickiego na krakowskich uczelniach wyższych:

- Uniwersytet Jagielloński – Centrum Ewaluacji i Analiz Polityk Publicznych UJ, gdzie p. Doktor zatrudniona jest na cały etat na stanowisku adiunkta naukowego,

¹ Otrzymałam jeden nośnik a nie dwa, jak wynika z wniosku z 15 lipca 2021 roku.

- Uniwersytet Ekonomiczny, Katedra Socjologii IPSiF oraz Kolegium Gospodarki i Administracji Publicznej jako adiunkt naukowo-dydaktyczny (1/2 etatu).

III. Ocena monografii wskazanej przez Kandydatkę jako osiągnięcie naukowe

Jako główne osiągnięcie naukowe Habilitantka wskazała monografię *Z uczelni na rynek pracy. Indywidualne decyzje, mechanizmy społeczne a polityki publiczne* (Wydawnictwo Naukowe Scholar, Warszawa 2020, ss. 255). Recenzję wydawniczą sporządził dr hab. Dominik Antonowicz, prof. UMK.

Recenzując monografię, brałam też pod uwagę fragment Autoreferatu (pkt 4.1, ss. 5-26) dotyczący osiągnięcia, o którym mowa w art. 219 ust. 1 pkt 2 Ustawy z 20.07.2018 r. – *Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce*.

Jako przedmiot badań Habilitantka wskazała szkolnictwo wyższe ze szczególnym uwzględnieniem kształcenia studentów. Problematyka szkolnictwa wyższego jest bardzo istotna, zważywszy na procesy demograficzne, aspiracje edukacyjne społeczeństwa, wynikające w dużej mierze z przekonania, że wykształcenie w czasach gospodarki opartej na wiedzy ma szczególne znaczenie. Sfera ta była dotąd jedynie w małym stopniu przedmiotem analizy politologicznej. Z dużym zatem zainteresowaniem przystąpiłam do lektury rzeczonyj monografii, która wskazana została właśnie jako główne osiągnięcie naukowe w dyscyplinie nauki i polityce i administracji. Pytanie dotyczy zatem komponentu politologicznego – czy został w monografii uwzględniony?

Zanim odpowiem na to pytanie, stwierdzam, że książka i jej treść – ogólnie ujmując – jest interesująca. Samego jednak pomysłu nie uznałabym za szczególnie nowatorski: problematyka absolwentów na rynku pracy, uwzględniając okres począwszy od lat 90. ubiegłego wieku do dzisiaj, była i jest konsekwentnie badana. Szczególnie przez przedstawicieli nauk ekonomicznych. Obszar badawczy jest przez Habilitantkę dobrze rozpoznany, aczkolwiek trudno odnieść tę opinię do wcześniejszych publikacji ze względu na brak możliwości porównania. Książka jest wielodyscyplinarna, co samo w sobie nie jest oczywiście żadną wadą. Więcej, Dr Jelonek swobodnie porusza się między teoriami socjologicznymi, ekonomicznymi, które są w książce mocno eksponowane.

Struktura książki odpowiada jej treści, nie wnoszę zatem w związku z tym żadnych uwag. Książka napisana jest w dobrym stylu. Stanowi ona wynik badań empirycznych oraz analiz, które Habilitantka przeprowadzała w latach 2012-2019. W sumie są to różne projekty

badawcze, łączące „dane, wiedzę i doświadczenie zdobyte w trakcie pracy w różnych – socjologicznych, ekonomicznych i interdyscyplinarnych – zespołach badawczych” (*Z uczelni na rynek pracy*, s. 11-12). Być może – ale to jest jedynie domniemanie – w tych interdyscyplinarnych zespołach – byli też jacyś (?) politolodzy, ewentualnie politolożki.

Na całość książki składają się trzy części poprzedzone wstępem. Pierwsza część to ujęcie teoretyczne. Habilitantka powołuje się tu przede wszystkim na teorie ekonomiczne i socjologiczne, by wyjaśnić związki między rynkiem pracy a edukacją i opisać proces dopasowywania absolwenta do konkretnego stanowiska. Dobrze zostały wyjaśnione kryteria doboru teorii oraz wskazane zagadnienia, które Autorka monografii charakteryzuje. Rozważania w tej części monografii mieszczą się w ramach nauk ekonomicznych i socjologicznych.

W drugiej części książki Autorka skupia się przede wszystkim na ogólnej „charakterystyce czynników systemowych i indywidualnych ważnych z punktu widzenia zrozumienia relacji między tym, co dzieje się w systemie kształcenia wyższego, a tym, co dzieje się w gospodarce i na rynku pracy” (*Ibidem*, s. 63). W tej części opisane zostało także zjawisko umasowienia wykształcenia wyższego w Polsce. Czy odpowiadają za nie tylko i wyłącznie – jak wskazuje Habilitantka – oddolne procesy, rosnące aspiracje społeczeństwa czy chęć zdobycia dodatkowych środków przez uczelnie publiczne? Tzw. boom edukacyjny po 1989 roku był oczywiście spowodowany rozwijającym się rynkiem pracy, wymagającym zupełnie nowych kwalifikacji. Okazało się jednak, że „król jest nagi”, bo wbrew wcześniejszej propagandzie sukcesu także w sferze edukacji Polska zajmowała odległe miejsce w świecie (8 proc. ludności z wyższym wykształceniem w 1989 r.). Po latach polityki wobec szkół wyższych rodem z PRL-u (np. ograniczony nabór na studia), uruchomienie szkół niepublicznych dawało szansę na edukację większej liczbie chętnych do studiowania. Polska musiała zatem w przyspieszonym tempie przejść etap modernizacji nie tyle w drodze ewolucji, co rewolucji i przyjąć pewne rozwiązania niejako „z marszu”. Poziom wykształcenia stał się ważną sprawą szczególnie w perspektywie późniejszej akcesji Polski do Unii Europejskiej. Nawiasem mówiąc model nauczania masowego można bardziej traktować nie tyle jako model nauczania wyższego, co długofalowego.

Część ostatnia w założeniu stanowiła „politologiczny wkład”, choć znów przeważa spojrzenie ekonomiczne i socjologiczne. Kandydatka przyznaje, że można działalność uczelni „analizować z wielu perspektyw (...), to ostatnie dziesięciolecie przyniosły wyraźny zwrot ukierunkowania w spojrzeniu na pracę uczelni w stronę instrumentalnych wartości

ekonomicznych, zarówno tych o charakterze indywidualnym, jak i społecznym” (Autoreferat, s. 3-4).

Powracając do pytania o to, co Habilitantka wnosi do książki z perspektywy politologicznej? Moim zdaniem, politologia nie legła u podstaw napisania tej książki. Dominuje socjologia i ekonomia. Przedmiot i metody to dorobek wspólny, jednak to, co różni poszczególne dyscypliny to „aspekt badania, wyrażony w stawianych pytaniach i stosowanych pojęciach” (M. Karwat, *Polityczność i upolitycznienie. Metodologiczne ramy analizy*, „Studia Politologiczne” 2010, vol. 17, s. 65–67).

Polityki publiczne charakteryzowane są przez pryzmat tego, co władza publiczna robi, lub czego nie robi. Oprócz władzy istotną rolę odgrywają instytucje publiczne, takie jak uniwersytety (polityka instytucjonalna). W związku z tym krytyczna analiza polityki państwa wobec nauki i szkolnictwa wyższego jako obszar zainteresowań politologów mogłaby dostarczyć wielu ciekawych odpowiedzi. Edukacja, tak jak inne obszary naszego życia, nawet przy założeniu, że immanentnie nie jest polityczna, to taką się staje. Jest przecież w orbicie zainteresowań państwa. „W reformy nauki i szkolnictwa wyższego wplecione są także istotne interesy społeczne, ideologiczne oraz polityczne motywacje je odzwierciedlające”². Równie istotny był wpływ wzorców zewnętrznych, narzuconych przez organizacje międzynarodowe lub dobrowolnie przyjętych (w kontekście konieczności ich spełnienia, jeśli mają zostać zrealizowane polityczne ambicje, polegające na przynależności do zachodniego demokratycznego świata). Wreszcie, wpływ ideologii dominującej w danym okresie, możliwości finansowe państwa, mogą rzutować na relacje między studiami wyższymi a państwem. Nawiasem mówiąc, relacje państwo – uniwersytet opisuje jeden z modeli teoretycznych, który zaproponował w latach 80. ubiegłego wieku Burton Clark (tzw. trójkąt koordynacji Clarka).

Jeszcze raz podkreślam, że monografia ma walory poznawcze, choć moją wątpliwość budzi jej politologiczny charakter. Może jednak inspirować do stawiania dalszych pytań. Mnie osobiście nasunęło się pytanie związane z modelem społeczeństwa wiedzy, w którym wiodącą rolę odgrywa nauka i kapitał intelektualny. Model ten stanowi inspirujący ideał, który ma szansę powodzenia pod pewnymi warunkami. Jednym z nich jest wola polityczna (na poziomie lokalnym, krajowym, międzynarodowym). Czy model społeczeństwa wiedzy jest taką inspiracją dla polityki szkolnictwa wyższego w Polsce?

² B. Kaczmarek, *Rozumienie polityki a badanie pozornie niepolitycznych sfer życia społecznego*, „Studia Politologiczne”, 2017, vol. 46, s. 90.

IV. Pozostały dorobek naukowy po osiągnięciu stopnia doktora

Habilitantka wymieniając publikacje powstałe po uzyskaniu stopnia doktora, bo tylko brałam pod uwagę w przypadku recenzji habilitacyjnej, wskazuje na:

1. trzy monografie, w tym znajduje się przedłożona do oceny;
2. dwadzieścia cztery rozdziały w monografiach naukowych;
3. jedną redakcję naukową monografii;
4. jedenaście artykułów w czasopismach naukowych.

Czy to dużo, czy mało? Można to różnie oceniać, ale przyjmuję, że nawet jeśli nie dużo, to jest to poziom zadowalający. Wszak nie o ilość, a jakość tu chodzi. Do tej ostatniej nie było mi dane odnieść się w całości z przyczyny wspomnianej w punkcie I.4 recenzji. Przypomnę – fizycznego i materialnego braku pozostałego dorobku, który miałby wskazywać na znaczny wkład Habilitantki w rozwój dyscypliny nauki o polityce i administracji.

Lektura *Wykazu osiągnięć...* wskazuje na coraz częściej występujące zjawisko w naszym życiu naukowym. Co takiego zwróciło moją uwagę?

Po pierwsze to, że większość publikacji jest wieloautorska. W tym miejscu pozwolę sobie na dygresję. Otóż, coraz częściej pojawiają się wnioski habilitacyjne, z którymi mam pewien problem natury poznawczej. Chodzi o przedstawienie własnych osiągnięć naukowych w pracach zbiorowych i coraz częstszych monografiach wieloautorskich. Oczywiście nie są one zabronione i zapewne – zważywszy na kryteria różnych ocen pracowników naukowych – będzie ich coraz więcej. Habilitantka – na przykład – wymienia dwie monografie, które mają kilkunastu autorów – w jednym przypadku doliczyć można się jedenastu, a w drugim – czternastu.

Zresztą, z czystej ciekawości poznawczej zajrzałam do Internetu (choć chyba to nie moje rola jako recenzentki?) i zapoznałam się z obiema publikacjami, ujętymi przez Habilitantkę w *Wykazie osiągnięć naukowych...* jako monografie. Są to: *Poza horyzont. Kurs na edukację. Przyszłość systemu rozwoju kompetencji w Polsce* oraz *Open Eyes Book* (cz. 4).

Przypomnę, że zgodnie z § 10. 1. „Monografia naukowa jest to recenzowana publikacja książkowa: 1) przedstawiająca określone zagadnienie naukowe w sposób oryginalny i twórczy; 2) opatrzona przypisami, bibliografią lub innym właściwym dla danej dyscypliny naukowej aparatem naukowym. 2. Monografią naukową jest również: 1) recenzowany i opatrzony przypisami, bibliografią lub innym właściwym dla danej dyscypliny naukowej aparatem naukowym przekład: a) na język polski dzieła istotnego dla nauki lub kultury, b) na inny język nowożytny dzieła istotnego dla nauki lub kultury, wydane w języku polskim; 2) edycja

naukowa tekstów źródłowych” (Dz.U RP, Warszawa, 28.02.2019 r. Poz. 392 Rozp. MNiSW z 22.02.2019 r. w sprawie ewaluacji jakości działalności naukowej).

Pierwsza z wymienionych wieloautorskich publikacji została wydana w 2020 roku przez Wydawnictwo Małopolskiej Szkoły Administracji Publicznej UE w Krakowie³. Jak można przeczytać we Wstępie (s. 3) jest to „Raport [podkr. - KZ] (...) w ramach projektu »Budowa systemu kształtowania wiedzy, kompetencji i postaw warunkujących szanse rozwojowe Państwa Polskiego w erze rewolucji przemysłowej 4.0« (...). Celem projektu jest wypracowanie zintegrowanego systemu rozwoju wiedzy, kompetencji i postaw niezbędnych do dynamicznego rozwoju społeczno-gospodarczego Polski w warunkach rewolucji przemysłowej 4.0. Działania realizowane w ramach projektu obejmują wszystkie wymiary funkcjonowania systemu rozwoju zasobów ludzkich, w tym zagwarantowanie odpowiedniego systemu instytucjonalnego i mechanizmów koordynacji, rozwiązania projakościowe, zarządcze i materialne (finansowe) oraz system monitorowania i ewaluacji”. W sferze domysłów pozostaje zaś to, którą część napisała Habilitantka.

Druga pozycja (14 autorów) to *Open Eyes Book* (2019, wydana przez Fundację Gospodarki i Administracji Publicznej, Kraków, cz. 4). „*Open Eyes Book* jest pomyślana jako generator przemysłów teoretycznych. Zawarte w niej artykuły [podkr. - KZ] są napisane przez kluczowych kongresowych mówców i stanowią podstawę ich wystąpień podczas każdej edycji Open Eyes Economy Summit”⁴. Dr Jelonek jest autorką artykułu (rozdziału?) *Kompetencje, potrzeby pracodawców a współodpowiedzialność za zasoby kompetencyjne regionów* (s. 159-172).

Można się zgodzić, że obie publikacje mieszczą się w obszarze nauk społecznych, ale niekoniecznie w ramach dyscypliny nauka o polityce i administracji, z akcentem na nauki o polityce. Chciałabym przy tym nadmienić, że absolutnie nie podważam wartości obu, wręcz odwrotnie. Tekst Habilitantki może stanowić ważną i wartościową podstawę do – dopiero – rozważań o charakterze politologicznym.

Doktor Jelonek jest autorką i współautorką rozdziałów w monografiach. Na dwadzieścia cztery rozdziały, samodzielne autorstwo jest przypisane do ośmiu. Ich tytuły – bo znów nie treść, z którą nie mogłam się zapoznać – nie budzą wątpliwości, co do obszaru zainteresowań i bliskich związków Autorki z wiodącą dyscypliną, jaka jest edukacja. Pojawiające się

³ Dostępna na stronie <https://fundacijagap.pl/raport-pozza-horyzont-kurs-na-edukacje-przyszlosc-systemu-rozwoju-kompetencji-w-polsce/> [data wejścia na stronę: 5.02.2022].

⁴ On-line: <https://fundacijagap.pl/publikacje-oces/> [data wejścia na stronę: 5.02.2022].

najczęściej słowa kluczowe, takie jak: edukacja, kompetencje, nauczyciel, efekty kształcenia, absolwenci.

Druga dostrzegalna rzecz, to wybór czasopism naukowych. Otóż, na jedenaście opublikowanych artykułów, nie znalazłam żadnego, który zostałby zamieszczony w czasopiśmie *stricto* politologicznym. Co prawda, na przykład, „Rocznik Lubuski” to periodyk, do którego przyjmowane są artykuły także z zakresu politologii, jednak profil czasopisma jest społeczny i „zorientowanym głównie na historię”. Tytuły czasopism naukowych, w których zostały opublikowane artykuły p. Doktor, nie pozostawiają natomiast wątpliwości co do ich profilu: „Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie”⁵, „Edukacja”, „Management Learning” czy „Ekonomia Społeczna” i „Zarządzanie Publiczne”.

Tematycznie całość dorobku po uzyskaniu stopnia doktora można podzielić na trzy obszary zainteresowań. Habilitantka w Autoreferacie określiła je jako:

1. Sytuacja rynkowa absolwentów oraz polityki publiczne i interwencje ukierunkowane na poprawę sytuacji osób młodych.
2. Kapitał ludzki, rynek pracy, edukacja.
3. Ekonomia społeczna.

Sytuację rynkową absolwentów Habilitantka badała, analizując:

- czynniki warunkujące sytuację zawodową absolwentów uczelni z uwzględnieniem roli wybranego kierunku kształcenia, jak samej szkoły wyższej oraz
- polityki ukierunkowane na poprawę sytuacji zawodowej osób młodych.

Efektom badań pierwszego obszaru zainteresowań jest książka *Z uczelni na rynek pracy. Indywidualne decyzje, mechanizmy społeczne a polityki publiczne*, do której odniosłam się w punkcie trzecim recenzji. Druga monografia – jak wynika z treści Autoreferatu, s. 21 – „aktualnie jest w trakcie prac wydawniczych”, a zatem jako taka nie wchodzi w zakres oceny dorobku habilitacyjnego. Podobnie zresztą jak publikacje powstałe i opublikowane przed doktoratem. Pozostałe publikacje przypisane do tego obszaru to dwa artykuły oraz cztery rozdziały. Tytuły wymienionych tekstów sugerowałyby raczej socjologiczny lub/i ekonomiczny charakter prezentowanych treści.

⁵ Ze strony czasopisma: „Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie / Cracow Review of Economics and Management” mają na celu upowszechnianie i popularyzowanie dorobku naukowo-badawczego z zakresu ekonomii i finansów, zarządzania i nauk o jakości oraz dyscyplin pokrewnych i stanowią forum, na którym prezentowane są najnowsze wyniki badań naukowych”. On-line: <https://zeszyty-naukowe.uek.krakow.pl/about/editorialPolicies> [data wejścia na stronę: 10.03.2022].

Kapitał ludzki, rynek pracy, edukacja to drugi obszar zainteresowań Habilitantki. W tym przypadku badania dotyczyły:

- transformacji rynku pracy a funkcjonowanie systemu kształcenia kompetencji oraz interwencji publicznych w tym obszarze,
- potrzeb kompetencyjnych pracodawców, kapitału ludzkiego przedsiębiorstw (tak zakładam, bowiem nie zostało to ujęte jako osobny podpunkt, tak jak w przypadku pozostałych. Nawiasem mówiąc to)
- reformy sektora szkolnictwa wyższego i ich skutków.

Jak wynika z opisu w Autoreferacie, także w tym obszarze Doktor Jelonek wykorzystwała przede wszystkim swoje kompetencje socjologa.

Ostatnie zagadnienie dotyczące ekonomii społecznej było przedmiotem badań w latach 2010– 2013.

Publikacje Pani dr Jelonek, jak wynika z Autoreferatu i sądząc po ich tytułach, odzwierciedlają zainteresowania Habilitantki problematyką szkolnictwa, edukacji i wszystkich tych zagadnień, które się z nią wiążą. W świetle całej działalności i angażowania się Dr Jelonek w inicjatywy o różnym charakterze, ale zawsze nawiązującymi do tej problematyki, wydaje się to w pełni, oczywiste i uzasadnione. Mogę się jedynie domyślać, że Habilitantka właśnie w tych obszarach badawczych czuje się najlepiej. Dr Jelonek zgromadziła zapewne znaczną wiedzę na temat edukacji w jej szeroko rozumianym pojęciu i zakresie.

W tym miejscu powinnam zaznaczyć, że moja ocena pozostałego dorobku naukowego, który nie wchodzi do głównego osiągnięcia naukowego, jakim jest monografia *Z uczelni na rynek pracy...*, jest niemożliwa, a tam, gdzie starałam się wyrazić swoją opinię – powierzchowna. Inna zresztą być nie może, gdyż Habilitantka nie przedłożyła tego dorobku ani w formie papierowej, ani na żadnym innym nośniku. Zapewne nie ma takiego obowiązku (zob. Ustawa), jednak – przyznam – pierwszy raz spotkałam się z taką sytuacją. A nadmieniam, że nie jestem nowicjuską, jeśli chodzi o udział w komisjach habilitacyjnych (niezależnie czy było to „stare” procedowanie, czy „nowe”).

Z tego powodu, na przykład, nie potrafię i nie mogę stwierdzić, jaki jest – po pierwsze – rzeczywisty wkład Habilitantki w rozwój wskazanej dyscypliny naukowej (powinien być znaczny). Po drugie, czy w przypadku dorobku po uzyskaniu stopnia doktora od strony badawczej następowało zwiększanie zakresu przedmiotowego badań. Można na to spojrzeć w dwóch aspektach: sądząc po tytułach – ryzykując – byłabym skłonna zauważyć, że rozszerzanie płaszczyzn było, natomiast jest dla mnie większym problem stwierdzenie, czy owo „rozszerzanie” wiązało się z jakimiś nowymi istotnymi problemami, które wcześniej nie

występowały. Po trzecie, mam wątpliwości co do politologicznego charakteru wymienionego w Autoreferacie z tytułów pozostałego osiągnięcia naukowo-badawczego.

V. Osiągnięcia dydaktyczne, udział w organizacji życia naukowego, popularyzacja nauki oraz współpraca międzynarodowa

Dr Magdalena Jelonek od chwili uzyskania tytułu magistra socjologii prowadzi zajęcia ze studentami zarówno w języku polskim, jak i angielskim w zakresie metodologii badań społecznych, analiz danych ilościowych oraz analizy i ewaluacji polityk publicznych. Zajęcia tak pod względem przekazywanych treści, jak i różnorodnych form są zapewne bardzo interesujące a przede wszystkim angażujące uczestniczących w nim studentów socjologii a nawet architektury do czynnego uczestnictwa. Habilitantka prowadzi również seminaria dyplomowe. Dr Jelonek jest wysoko oceniana – jak pisze – przez studentów, a jedna z wypromowanych przez p. Doktor prac licencjackich w 2017 roku została doceniona przez jury w konkursie „swissstandards.pl. Od teorii do praktyki”. Ta część działalności naukowo-dydaktycznej realizowana jest przez Habilitantkę na Uniwersytecie Ekonomicznym w Krakowie.

Habilitantka działa aktywnie w różnych komisjach, między innymi do spraw jakości kształcenia. Cała lista – bardzo imponująca – wymieniona została w Autoreferacie na stroni 34. Zasadniczo p. Doktor, ze względu zapewne na swoje zainteresowania związane z szeroko pojętą edukacją i sukcesy na tym polu, uczestniczy w tych wszystkich gremiach i ciałach uczelnianych oraz pozauczelnianych, które powoływane są do reformowania, poprawiania jakości kształcenia na uczelniach, diagnozowania stanu szkolnictwa wyższego w Polsce czy opracowywania kierunkowych efektów kształcenia (na przykład dla kierunku socjologia).

Jednocześnie Habilitantka cały czas inwestuje w swój kapitał, biorąc udział w szkoleniach i kursach doszkalających. To wszystko procentuje, gdyż od lat p. Jelonek angażuje się w rozmaite działania o charakterze eksperckim, wpiera instytucje publiczne, występuje jako konsultant ds. metodologii badań społecznych.

Drugim ważnym miejscem, na którym Habilitantka rozwija swoje możliwości jest Centrum Ewaluacji i analiz Polityk Publicznych Uniwersytetu Jagiellońskiego. Doktor Jelonek jest zatrudniona na Uczelni w ramach projektu Bilans Kapitału Ludzkiego. Projekt jest realizowany wspólnie z Polską agencją Rozwoju Przedsiębiorczości. Efektem tej współpracy w przypadku Habilitantki są rozdziały w monografiach, które dotyczą wybranych problemów rynku pracy w Polsce, jak i raporty poświęcone podobnej tematyce. Ich wykaz znajduje się w

Autoreferacie na stronach 29-30. Współpraca ta przyniosła kolejne efekty w postaci kolejnych dwóch projektów, finansowanych przez NCBR. W sumie Habilitantka ma na swoim koncie trzynaście zrealizowanych projektów (*Wykaz osiągnięć naukowych...*, ss. 20-21).

Habilitantka jest również zaangażowana we współpracę międzynarodową. Przybiera ona różną postać: polsko-amerykańskiej współpracy przy realizacji projektu (*Exploring Experiences and Career Choices of Sociology Majors*, 2015-2016), udziału w konferencjach (konferencja North Central Sociological Association *Peace in a time of polarization* - wystąpienie: *Why Study Sociology?*, 2017) etc.

Od czasu uzyskania stopnia doktora p. Doktor uczestniczyła aż w 50 konferencjach (krajowych i międzynarodowych). Wszystkie zostały odnotowane w *Wykazie osiągnięć naukowych...*, ss. 12-18.

Reasumując, liczba wszystkich dokonań jest więcej niż imponująca. Jednak – zważywszy na wskazaną we Wniosku dyscyplinę nauki o polityce i administracji – trzeba zauważyć, że Habilitantka obraca się przede wszystkim w środowisku naukowym socjologów. Samo to nie jest oczywiście w żadnym wypadku deprecjonujące, wręcz przeciwnie, ale pojawia się pytanie na ile – na przykład – wystąpienia na konferencjach mają charakter politologiczny?

VI. UWAGI KOŃCOWE

Mocnym punktem w dorobku Habilitantki jest działalność organizacyjna, która wiąże się z zaangażowaniem w rozliczne prace na rzecz rozwoju uczelni i nauki. Ten obszar działalności Habilitantki nie pozostawia wątpliwości. Polegająca na angażowaniu się w prace wielu komisji – lokalnie, na poziomie instytucji i inicjatyw krajowych (Autoreferat, s. 34). Tę aktywność także należy ocenić pozytywnie, a nawet jako ponadprzeciętną.

Pewien problem mam jednak z działalnością dydaktyczną. Z jednej strony oceniam ją wysoko, opierając się rzecz jasna na tym, co zostało ujęte w Autoreferacie, z drugiej pewne moje wątpliwości wynikają z faktu, że żadne z zajęć nie są realizowane ze studentami politologii. Pojawia się tu zresztą pytanie, czy dorobek naukowy uzasadniałby w ogóle prowadzenie zajęć na kierunku politologia?

Również pozostała ważna sfera działalności Habilitantki odnosi się przede wszystkim do badań z zakresu socjologii. Przy czym Habilitantka powinna raczej skupić się w Autoreferacie na wszelkich formach działalności tak na uczelniach, jak i poza po uzyskaniu stopnia doktora.

Pozostając przy zastrzeżeniu co do wskazanej we Wniosku dyscypliny, aktywność Habilitantki na polu dydaktyki, zaangażowania w rozmaite inicjatywy należy uznać za zasługujące na uznanie.

Najważniejszym jednak punktem odniesienia dla całościowej oceny pozostaje obszar naukowy. Podzieliłabym go na dwa obszary: udział w konferencjach, projektach itp. oraz publikacje naukowe.

W sensie ilościowym obie sfery nie wzbudzają zastrzeżeń, zwłaszcza jeśli chodzi o aktywność konferencyjno-projektową.

Co do publikacji naukowych, nie oceniam ich negatywnie, zwłaszcza że większość z nich nie było dane mi poznać. Jednak Kandydatka wskazała jako dyscyplinę nauki o polityce i administracji.

Literatura przedmiotu jest przede wszystkim socjologiczna, psychologiczna oraz z obszaru edukacji. Tym samym całość narracji sytuuje się na pograniczu socjologii zarządzania w edukacji. W warstwie teoretycznej rozważania Habilitantki odnoszą się do koncepcji socjologicznych oraz ekonomicznych. W tym miejscu chcę zaznaczyć, że nie jestem przeciwniczką interdyscyplinarności w naukach społecznych. Uważam ją nawet za konieczną, gdyż wynika to z całej złożoności zarówno samego człowieka, jak i otoczenia. Z tego właśnie względu istotne jest zaangażowanie naukowców w prace interdyscyplinarnych zespołów badawczych. Większość dyscyplin naukowych, poza naukami formalnymi, korzysta z dorobku innych. Jednak „politologia odpowiada na pytania i problemy, na które odpowiedzi nie jest w stanie znaleźć żadna inna dyscyplina, przez co wnosi ona swój istotny wkład do całego dorobku ludzkiej wiedzy”⁶.

VII. KONKLUZJA

Pani Dr Magdalena Jelonek wystąpiła z wnioskiem o nadanie stopnia naukowego doktora habilitowanego nauk społecznych w dyscyplinie nauki o polityce i administracji. W mojej ocenie przedstawiony dorobek niewystarczająco łączy się ze wskazaną we wniosku dyscypliną. Mam tu na uwadze przede wszystkim monografię, przedstawioną jako główne osiągnięcie naukowe. Pozostały dorobek nie został przez Habilitantkę przedłożony do oceny, znam go jedynie z opisu przedstawionego w Autoreferacie.

⁶ R. Skarzyński, *Podstawowy dylemat politologii: dyscyplina nauki czy potoczna wiedza o społeczeństwie. O tradycji uniwersytetu i demarkacji wiedzy*, Białystok 2012.

Całościowa analiza przedłożonej dokumentacji przez Doktor Magdalенę Jelonek nie pozwala mi jednoznacznie stwierdzić, że na tym etapie Habilitantka spełnia wymagania, o których mowa w przepisach. Moim zdaniem Habilitantka powinna jednak (nawet jeśli Ustawa tego nie narzuca) uzupełnić wnioski o pozostałe osiągnięcia naukowo-badawcze. Ponadto – biorąc pod uwagę wskazaną we wniosku dyscyplinę – zwrócić uwagę na możliwość publikacji w czasopiśmie politologicznych. Na koniec zaś rozważyć, czy wniosek nie powinien być zaadresowany i procedowany przed inną Radą Dyscypliny niż nauki o polityce i administracji. Argumenty przedstawiłam w recenzji.

W związku z tym, co napisałam, rekomendowałabym albo skierowanie wniosku do innej Rady Dyscypliny, albo o przedłużenie lub ponowne wszczęcie procedury habilitacyjnej Habilitantki za rok lub dwa, po uprzednim uzupełnieniu dorobku naukowego o publikacje mające wyraźny wkład w rozwój dyscypliny nauki o polityce i administracji.

Katarzyna Szmaszka